

Pünkösöd vigíliája

Jn 7,37-39

„Aki szomjazik, jöjjön hozzám és igyék”

János evangéliumának ez a része a sátoros ünnep liturgiájában járatos olvasóknak íródott. A liturgikus utalások a szertartáselemekhez kapcsolódnak, és sajátos értelmet adnak neki. Az ünnepi hét utolsó napjának (37. v., vö. Lev 23,36) liturgiájához tartozott a vízszertartás. A napkelte előtt a templomtérrel indult a körmenet a Siloe tavához (vö. Jn 9,7), és onnan vízzel töltött aranykannával tért vissza a szertartást vezető főpap. Ekkor megszólaltak a harsonák, ami az Iz 12,3-ra emlékeztetett „Örvendezve fogtok vizet meríteni az üdvösség forrásából.” Eredetileg esőidéző szertartásként ismerték ezt a szöveget, de Jézus idejében már erősen messiási színezetet nyert a szertartás.

Az elbeszélés központjában ez a mondat áll: „Aki szomjazik, jöjjön hozzám és igyék” (37b). Jézus felszólítása ószövetségi remnisszenciákat ébreszt, másrészt nyilvánvalóan a szimbolikus beszéd, nemcsak az ivásról, hanem a tanításról is szól. A forrás pedig a tudás forrására is utal. A kumráni szövegekben ezt olvashatjuk „Te helyezted szívébe, hogy megnyithassa a tudás forrását minden értelme ember számára (1QH II,18). Ehhez hasonlít Rabbi Meir mondása: „Aki a Tórával önmagáért foglalatoskodik (...) Olyan lesz, mint egy soha ki nem apadó forrás, vagy mint egy folyam, amely erősebbé válik.”

Jézus felhívása tehát arra vonatkozik, hogy tőle olyan bölcsességet szerezhet valaki, mint a Tóra olvasásából. Ebben az Isten bölcsessége emberi formában szólítja meg a tanításra szomjazókat. Már a Példabeszédek könyvében is olvashatjuk: „Gyertek, egyetek a kenyereimből, igyatok a borból, amelyet kevertem!” (Péld 9,5 kk). A bölcsességi irodalomban a bölcsesség mindig Isten adománya, szinte Lelkének adománya volt. János evangélista a szertartáshoz kapcsolódóan Jézus felhívását közli, amely az isteni bölcsesség adományainak megosztásáról szól Jézus által.

Más evangéliumok szívesebben beszélnek Isten Lelkének adományáról, vagy a Szentlélek közlését külsődleges jelek által írják le. Úgy ereszkedett le valakire az Isten Lelke, mint ahogyan egy galamb ér földet. Ezek az utalások is képi nyelven lelki jelenségre

utalnak, de János elbeszélése radikálisabban a lelki történetre irányítja a figyelmet.

Jézus tanítása lelki változást indít el a hallgatóiban, de csak azokban, akik tanítványává szegődnek, „hozzá mennek” (37b). Ahogyan a Jézussal fizikailag és lelkileg is együtt járó tanítványok fokozatos lelki átalakuláson mennek át, úgy a Jézust követők is részesülnek ebben a lelki változásban. Ez a lelki változás a keresztény egyházban is szükséges, és elengedhetetlen feltétele Jézus követésének és a keresztény létnek. Nevezik ezt a szertartásos vízzel való keresztelés mellett lélekkeresztségnak, azaz megtérésnek. A fontos azonban, hogy a keresztények a változásokat nem saját kiválóságuknak, egyéni lelki fejlődésük eredményének tekintik, hanem Jézus hatásának tulajdonítják.

Az emberben lezajló lelki történéseket meglehetősen nehéz leírni. Azt is nehéz megmondani, a hallott tanításból mikor lesz megélt hit. Azt is nehéz elmondani, hogy az érdekességként, vagy vallástörténeti olvasmányként olvasott Biblia melyik pillanatban válik Isten Igéjévé az olvasó számára. De azt biztos, hogy e nélkül a változás nélkül nehezen nevezheti magát valaki Jézus tanítványának. Ezt a mozzanatot János evangéliuma messiási pillanatnak tekinti, magasztosságát olvasói előtt azzal emeli ki, hogy a róla szóló tudósítást egy közismert templomi szertartáshoz kapcsolja.

Minden vallási irodalmat, és tanulmányt, sőt szertartást is azért végzünk, hogy átalakítson bennünket, és közelebb hozzon Jézushoz, részesítsen az ő szemléletmódjából, vagyis Lelkéből és képessé tegyen arra, hogy ilyen módon folytassuk művét.

Szomjazó imája

Krisztus, élő forrás! Eljöttem hozzád, hogy csillapítsam szomjamat. Te vagy az egyetlen, aki felüldíted kiszáradt lelkemet. A te forrásodból éltető, frissítő, erőt adó víz tör fel számomra. Add, hogy minden nap szomjazzalak. A te éltető Lelked töltsé be sivár bensőmet. Amen.